

Riktlinje för insatser utan behovsprövning

Dokumentets namn	Riktlinjer för insatser utan behovsprövning	Diarienumr	KS 2025/510
Dokumenttyp	Riktlinje		
Fastställd av	Kommunstyrelsen	Datum och paragraf	2025-06-11 § 111
Dokumentansvarig/ processägare	Verksamhetsutvecklare socialförvaltningen	Giltighetstid	2025-06-11 tills vidare
Reviderat datum			
Aktualitet kontrollerad			
Övrig info			

Inledning

I enlighet med nya socialtjänstlagen (SoL) får socialtjänsten tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning. De insatser som får tillhandahållas kan vara såväl allmänt inriktade insatser - som är öppna för alla - som individuellt inriktade insatser anpassade efter den enskildes behov. En insats kan även inriktas mot ett specifikt problem, exempelvis skadligt bruk och beroende.

Syftet med att tillhandahålla insatser utan behovsprövning är följande:

- Möjliggöra tidiga och förebyggande insatser
- Öka tillgängligheten när individen är motiverad
- Nå grupper som tidigare varit svåra att nå
- Stärka självbestämmande

Rätt till behovsprövade insatser

Möjligheten att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt till behovsprövade insatser eller socialnämnden skyldigheter att utreda och pröva sådana ansökningar. Den enskilde har alltid rätt till att få en ansökan om insats prövad, även om ansökan avser en insats som socialnämnden tillhandahåller utan individuell behovsbedömning.

Villkor för insatsen

När insatser tillhandahålls utan individuell behovsprövning är det tänkt att den enskilde ska kunna vända sig direkt till verksamheten. Där görs en kontroll att den enskilde uppfyller de villkor som uppställts för insatsen. Villkoren behöver vara tydligt utformade och enkla att kontrollera. Någon ytterligare kontroll eller bedömning av den enskildes behov får inte göras av verksamheten. Villkoren för insatserna måste utgå från objektiva grunder och sakliga hänsyn när ställning tas till vilka insatser som ska erbjudas och med vilka eventuella villkor.

Informationsskyldighet

Verksamheten har dock en skyldighet att informera enskilda som vänder sig till verksamheten om möjligheten att ansöka om behovsprövade insatser för personliga behov. Informationen ska lämnas på lämpligt sätt och i lämplig utsträckning.

Dokumentationskrav

Krav på dokumentation är huvudregel vid genomförande av alla insatser enligt SoL, men endast sådana uppgifter som är av betydelse med hänsyn till verksamhetens syfte

och karaktär. I praktiken innebär detta att varje insats utan behovsprövning bör bedömas utifrån om det finns behov av att dokumentera personuppgifter eller inte. Om dokumentation behövs för att säkra kvaliteten, följa upp verksamheten eller identifiera risker, ska dokumentation ske. Om det däremot finns särskilda skäl att inte dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda, kan socialutskottet besluta om undantag. Utifrån gällande dokumentationskrav har verksamheterna tagit ställning till dokumentationsnivå enligt uppdelningen nedan.

Nivå	Beskrivning
1. Fullständig dokumentation	Dokumentation av personliga förhållanden, inklusive personnummer. Gäller individuellt utformade insatser/behandling.
2. Deltagardata	Uppgifter utan personnummer, exempelvis namn, kön, ålder det vill säga uppgifter för att säkra kvalitet. Gäller viss rådgivning och gruppverksamheter.
3. Ingen dokumentation av individer	Aggregerade data förs. Öppen verksamhet utan krav på identifiering eller uppföljning.

Uppföljning

Riktlinjen ska följas upp årligen för att säkerställa att den fortsatt är relevant och effektiv. Vid behov ska riktlinjen revideras, särskilt om det sker förändringar i lagstiftning eller verksamhetsbehov.

Insatser utan behovsprövning (IUB) inom socialförvaltningen

Insats	Målgrupp	Typ av insats	Bedömning av dokumentationsbehov	Dokumentationsnivå (1-3)	Villkor för insatsen
Föräldraskaps-utbildning ABC	Föräldrar till barn 3-12 år	Föräldraskaps-utbildning 4 träffar	IUB – Frivilligt Dokumentation i form av deltagande/utvärdering kan ske.	2	Föräldrar till barn 3-12 år Folkbokförd i kommunen
Femsamtal föräldrar	Föräldrar till barn 0-18 år	Fem rådgivande samtal, gällande frågor som rör relationer mellan barn, tonåringar och föräldrar.	IUB – frivilligt Dokumentation i form av deltagande/utvärdering kan ske.	2	Föräldrar till barn 0-18 år Folkbokförd i kommunen
Familjecentraler	Föräldrar och barn 0-6 år	Öppen verksamhet, rådgivande, vägledande samtal.	IUB – frivilligt Aggregerad dokumentation förs.	3	Föräldrar och barn 0-6 år
Femsamtal	Vuxna med skadligt bruk eller beroende.	Fem rådgivande samtal.	IUB – frivilligt Dokumentation i form av deltagande/utvärdering kan ske.	2	Vuxna Folkbokförd i kommunen
Alkohol och drogbehandling på	Vuxna med skadligt bruk	Alkohol och drogbehandling enskilt eller i grupp, 12-	IUB – frivilligt Dokumentation i form av personliga förhållanden,	1	Vuxna Uppdraget ska komma

uppdrag av arbetsgivare	eller beroende.	stegsbehandling	deltagande, utvärdering kan ske.		från extern part
Anhörigstöd genom anhörigkonsulent	Barn och vuxna vars anhörig har skadligt bruk eller beroende.	Individuellt utformad anhörigbehandling.	IUB – frivilligt, Dokumentation i form av personliga förhållanden, deltagande, utvärdering kan ske.	1	För vuxna eller barn Folkbokförd i kommunen
Anhörigstöd genom anhörigkonsulent	Barn och vuxna	Information och stöd i grupp genom sociala mötesplatser	IUB – frivilligt Aggregerad dokumentation förs.	3	För vuxna eller barn
Familjerådgivningen	Vuxna i nära relationer	Samtalsstöd	IUB – frivilligt Dokumentation i form av deltagande/utvärdering kan ske.	2	Vuxna i nära relation Folkbokförd i kommunen
Familjerätt samarbets-samtal	Separerade föräldrar	Samtalsstöd	IUB – frivilligt, Dokumentation i form av deltagande/utvärdering kan ske.	2	Föräldrar till barn 0–18 år Barnet ska vara folkbokförd i kommunen
Feriejobb	Barn och vuxna 16–19 år	Sommarjobb under 3 veckor i kommunens regi.	IUB – frivilligt Dokumentation i form av deltagande/utvärdering kan ske.	2	Barn och vuxna 16–19 år Folkbokförd i kommunen.